

រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

អក្សរសិល្ប៍ក្នុងឯកសារបហាបុរសខ្មែរ

Literature in Eksa Mohaboros Khmer

ជួន ជិនីន

និក្ខេបបទបណ្ឌិត អក្សរសាស្ត្រ

ឯកទេស អក្សរសិល្ប៍

ស្ថាប័នចារ្យណែនាំ៖ បណ្ឌិតសភាចារ្យ សោម សុមុនី

ឆ្នាំ ២០១១

មាតិកា

ចំណងជើង	ទំព័រ
-ឧទ្ទិសកថា	vi
-សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ	vii
-អំណះអំណាង	x
-មូលនិយមសង្ខេប	xi
-មូលនិយមសង្ខេប (កាសាអង់គ្លេស)	xii
-សេចក្តីសង្ខេប	xiii
-សេចក្តីសង្ខេប (កាសាអង់គ្លេស)	xviii
-អារម្ភកថា	xxi

សេចក្តីផ្តើម

ក-លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ	១
ខ-ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ	៣
គ-គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ	៤
ឃ-វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ	៥
ង-រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ	៦

ជំពូក១

ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃឯកសារមហាបុរសខ្មែរ

១.១-ទិដ្ឋភាពសង្គមក្នុងសម័យចងក្រងឯកសារមហាបុរសខ្មែរ	៨
១.១.១-ទិដ្ឋភាពសង្គមនយោបាយ	៨
១.១.២-ទិដ្ឋភាពសង្គមវប្បធម៌	១០
១.២-អំពីឯកសារមហាបុរសខ្មែរ	១៦
១.៣-ជីវប្រវត្តិលោក អង សុគ	១៨
១.៤-ទស្សនៈមួយចំនួនលើឯកសារមហាបុរសខ្មែរ	១៨

ជំពូក២

ប្រភេទអក្សរសិល្ប៍ក្នុងឯកសារមហាបុរសខ្មែរ

២.១-អក្សរសិល្ប៍ពាក្យាយ	២៥
២.១.១-រឿងនិទានទាក់ទងតួអង្គប្រវត្តិសាស្ត្រ	២៥
២.១.១.១-រឿងនិទានអ្នកតាយ៉ាងមៀង	២៥

២.១.១.២-រឿងនិទានអ្នកតាដំបងដែក	២៩
២.១.១.៣-រឿងនិទានអ្នកតាក្រហម ក	៣១
២.១.២-រឿងនិទានទាក់ទងភូមិសាស្ត្រ	៣៥
២.១.២.១-រឿងនិទានរាជធានីទួលបាសាន	៣៦
២.១.២.២-រឿងនិទានស្រុកស្រីសន្ធរ	៣៨
២.១.២.៣-រឿងនិទានស្រុកបរិបូណ៌	៣៩
២.១.២.៤-រឿងនិទានកំពង់ត្រឡាច	៤១
២.១.២.៥-រឿងនិទានភូមិព្រះបាទជាន់ជុំ	៤៣
២.១.២.៦-រឿងនិទានស្រុកបារាយណ៍	៤៥
២.១.២.៧-រឿងនិទានភូមិពញាឮ	៤៨
២.១.២.៨-រឿងនិទានភូមិឃ្នាំងស្បែក	៥១
២.១.២.៩-រឿងនិទានស្ទឹងមានជ័យ	៥៣
២.១.៣-រឿងនិទានទាក់ទងនឹងឈ្មោះវត្ត	៥៤
២.១.៣.១-រឿងនិទានវត្តម៉ែបាន	៥៥
២.១.៣.២-រឿងនិទានវត្តព្រះថ្នល់	៥៧
២.១.៣.៣-រឿងនិទានវត្តព្រះស្រីព្រះធាតុ	៥៩
២.១.៣.៤-រឿងនិទានវត្តពោធិមានបុណ្យ	៦០
២.១.៣.៥-រឿងនិទានវត្តទេពប្រណម្យ	៦១
២.១.៣.៦-រឿងនិទានវត្តព្រៃរោង	៦៣
២.១.៤-សារកថា	៦៥
២.១.៤.១-ព្រះរាជសារស្តេចខ្មែរ	៦៦
២.១.៤.២-ព្រះរាជសារស្តេចសៀម	៧៣
២.១.៤.៣-ព្រះរាជសារស្តេចយួន	៧៥
២.២-អក្សរសិល្ប៍ពាក្យកាព្យ	៧៧
២.២.១-ព្រះរាជលិខិតកំណាព្យធ្វើថ្វាយព្រះម៉ែយូចន្ទវតី	៨០
២.២.២-កំណាព្យចារលើចុងភ្នែក	៨៣

ជំពូក៣

អត្ថន័យអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ក្នុងឯកសារមហាបុរសខ្មែរ

៣.១-ការបង្ហាញតួអង្គ	៨៦
៣.១.១-តួអង្គជាព្រះមហាក្សត្រ	៨៨
៣.១.២-តួអង្គជាមន្ត្រីរាជការ	៩៣

៣.១.៣-តួអង្គជាមេទ័ព	៩៧
៣.១.៤-មត្តុទ្ទេសក៍ភាព និងភាពជាអ្នកដឹកនាំនៃតួអង្គសំខាន់ៗ	១០៣
៣.១.៥-វិភាព និងឥទ្ធិពលតួអង្គសំខាន់ៗ	១០៤
៣.២-ការឆ្លុះបញ្ចាំងពីសង្គ្រាម	១០៧
៣.២.១-សង្គ្រាមជាមួយលាវ	១០៧
៣.២.២-សង្គ្រាមជាមួយវៀតណាម	១០៧
៣.២.៣-សង្គ្រាមជាមួយសៀម	១០៨
៣.២.៤-សង្គ្រាមផ្ទៃក្នុង	១១០
៣.២.៥-យុទ្ធសាស្ត្រសង្គ្រាម	១១៣
៣.៣-ឧត្តមគតិជាតិ	១១៨
៣.៣.១-គំនិតស្នេហាជាតិ	១១៨
៣.៣.២-គំនិតជាតិនិយម	១២១
៣.៤-ការឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីជំនឿ	១២៣
៣.៤.១-ជំនឿលើអភិវឌ្ឍន៍ហារ	១២៣
៣.៤.១.១-ជំនឿលើសុបិន	១២៣
៣.៤.១.២-ជំនឿលើផ្កាយដុះកន្ទុយ.....	១២៥
៣.៤.១.៣-ជំនឿលើទឹកសម្បូច	១២៦
៣.៤.១.៤-ជំនឿលើអព្វុតហេតុទីសក្តារៈព្រះមហាក្សត្រ	១២៦
៣.៤.១.៥-ជំនឿលើមន្តអាគម	១២៧
៣.៤.១.៦-ជំនឿលើខ្មោចព្រាយបិសាច	១៣១
៣.៤.១.៧-ជំនឿលើវត្ថុស័ក្តិសិទ្ធិ	១៣៣
៣.៤.១.៨-ជំនឿនៃវត្ថុប្រើប្រាស់ធ្វើពីសំរិទ្ធិ	១៣៥
៣.៤.២-តួនាទីរបស់អ្នកតា	១៣៦
៣.៤.៣-ទេវតាក្សត្រាទ្វារនគរ	១៣៧
៣.៥-តម្លៃអប់រំតាមទស្សនវិជ្ជា	១៣៩
៣.៦-លក្ខណៈជាតិ	១៤៦
៣.៦.១-ប្រធានរឿង	១៤៦
៣.៦.២-ចំណោទ និងសម្រាយបញ្ហា	១៤៧
៣.៦.២.១-អំណាចព្រះរាជា	១៤៨
៣.៦.២.២-អំណាចមេទ័ព	១៥១
៣.៦.២.៣-អំណាចស្តេចត្រាញ់	១៥៣

៣.៦.២.៤-អំណាចមេត្រីសារ	១៥៣
៣.៦.២.៥-ការបង្ហាញអំពីជីវភាពសង្គម	១៥៥
៣.៦.២.៦-ការបង្ហាញធម្មជាតិ	១៥៧
៣.៦.២.៧-កាលអាកាស	១៥៨
៣.៦.២.៨-រូបារម្មណ៍ស្ត្រីខ្មែរ	១៦១
៣.៧-តថនិយម	១៦៣
៣.៧.១-ទម្រង់នៃអំណាចរដ្ឋ	១៦៥
៣.៧.២-រូបភាពផ្តាច់ការ និងការធានាប្រជាជន	១៦៦
៣.៧.៣-អំពីជីវភាពប្រជាជន	១៦៦
៣.៧.៤-ពិតនៅលើទឹកនៃឆ្នេរ	១៦៧
៣.៧.៥-ពិតក្នុងព្រឹត្តិការណ៍	១៦៧
៣.៧.៦-ពិតចំពោះតួអង្គ	១៦៨
៣.៨-ចរិយាសាស្ត្រ	១៦៨
៣.៨.១-ការដឹកនាំប្រជាជន	១៦៨
៣.៨.២-ការអប់រំប្រជាជន	១៧២
៣.៨.២.១-ការសាងខ្លួនឱ្យសមជាមនុស្ស	១៧២
៣.៨.២.២-ការរស់នៅក្នុងសង្គម	១៧៣
៣.៨.៣-ការតម្រង់ផ្លូវនាម៉ឺន-មន្ត្រី	១៧៥
៣.៨.៣.១-ធ្វើធំមិនត្រូវឱ្យឃ្លាតឆ្ងាយពីប្រជាជន	១៧៥
៣.៨.៣.២-ធ្វើធំត្រូវមានអាកប្បកិរិយា និងសំដីទន់ភ្លន់	១៧៦
៣.៨.៣.៣-ធ្វើធំត្រូវប្រកាន់អំពើយុត្តិធម៌	១៧៦
៣.៨.៣.៤-ធ្វើធំកុំពុករលួយ ពលរដ្ឋអាវាស	១៧៦

ជំពូក៤

វិភាគទានអភិវឌ្ឍសង្គមនៃឯកសារមហាបុរសខ្មែរ

៤.១-វិភាគទានតាមរយៈទិដ្ឋភាពអក្សរសិល្ប៍	១៧៨
៤.១.១-ប្រភពនិមិត្តកម្មប្រលោមលោក	១៧៨
៤.១.២-ប្រភពនិមិត្តកម្មនាដ្យកថា	១៧៩
៤.១.៣-ប្រភពនិមិត្តកម្មអក្សរសិល្ប៍ពាក្យកាព្យ	១៨០
៤.២-វិភាគទានតាមរយៈខ្លឹមសារស្នាដៃ	១៨០
៤.២.១-ការអភិវឌ្ឍវិស័យច្បាប់	១៨០
៤.២.២-ការអភិវឌ្ឍវិស័យសេដ្ឋកិច្ច	១៨០

៤.២.៣-ការអភិវឌ្ឍវិស័យទេសចរណ៍	១៨១
៤.២.៤-ការទ្រទ្រង់សង្គម-វប្បធម៌ខ្មែរ	១៨២
៤.២.៤.១-ការកសាង និងដាក់ឈ្មោះទីកន្លែង	១៨២
៤.២.៤.២-ជំនឿសាសនា	១៨៣
៤.២.៤.៣-ការកសាងវត្តអារាម	១៨៣
៤.២.៤.៤-ការពង្រឹងព្រះពុទ្ធសាសនា	១៨៤
៤.២.៤.៥-បដិវត្តន៍ប្រជាធិបតេយ្យប្រជាជន	១៨៦
៤.២.៤.៦-ការលើកកម្ពស់ស្ត្រីខ្មែរក្នុងសង្គម	១៨៨
៤.២.៥-ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងក្រោមជាតិ	១៩០
៤.២.៦-គោរមងារក្នុងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលសាធារណៈ	១៩៣
៤.២.៦.១-សម្តេចចៅហ្វាទឡូ និងសេនាបតី	១៩៤
៤.២.៦.២-ស្តេចត្រាញ់	១៩៦
៤.២.៦.៣-ចៅហ្វាយស្រុកខេត្ត	១៩៩
-សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	២០០
-គន្ថនិទ្ទេស	
-ឧបសម្ព័ន្ធ	